

Förtroendevald i Mellanskog

Handledning, information och tips.

Oktober 2025

**REJÄLA
FRAMÅT
TILLSAMMANS**

Innehåll

1. Inledning – Starkare skogsägare, rikare skogar
2. Mellanskog och medlemskapet
3. Principerna som präglar Mellanskog – där alla medlemmar är viktiga
4. Så tänker Mellanskog i mötet med omvärlden
5. Din roll som förtroendevald
6. Mellanskogs demokratiska process
7. Skogsbruksområdets och föreningens verksamhet
8. Skogsbruksområdets valberedning
9. Valberedningens uppdrag inför årsmötet
10. Tips från och till skogsbruksområdenas styrelser

1. Inledning

Starkare skogsägare, rikare skogar

Hälften av den svenska skogsmarken ägs av familjeskogsbrukare och 28 200 (2024) av dem äger Mellanskog. Vår vision är: "Starkare skogsägare, rikare skogar". Vi värnar skogsägarnas äganderätt och frihet att bruka skogen på olika sätt, efter egna mål och visioner. Vi äger Mellanskog tillsammans – och förenas i viljan att både vara framgångsrika idag och att lämna över skogar som är ännu bättre till nästa generation.

Familjeskogsbruket har många positiva effekter – för landet, länet, kommunen och bygden. Det skapar sysselsättning och inkomst och är en råvarubas för den viktiga skogsindustrin och andra branscher som tillverkar nya produkter baserade på cellulosa från skogen. Familjeskogsbruket är också en avgörande förutsättning för den gröna omställningen och spelar en avgörande roll för att Sverige ska ha en livskraftig landsbygd.

Mellanskogs grundtanke sen 1906 är fortfarande aktuell. Vi arbetar för att få så höga priser som möjligt för medlemmarnas virke och en marknad som är schysst även för privata skogsägare. Ju större volym vi hanterar, desto större blir vår påverkan. Ju fler medlemmar föreningen har desto starkare blir också våra röster i samtalet med beslutsfattare i Sverige och EU.

Mellanskog drivs och ägs av medlemmarna. Det betyder att ju fler vi är och ju mer engagerade vi är, desto bättre kan vi arbeta för familjeskogsbrukets bästa. För dig som medlem är Mellanskog ett redskap för att ta tillvara dina skogliga intressen.

En förening bygger på samarbete. Och för att samarbetet ska vara effektivt, krävs organisation. Du som är, nyss blivit eller vill bli förtroendevald spelar en nyckelroll i utvecklingen av Mellanskog. Din insats är viktig. Ditt engagemang gör att Mellanskog blir en stark kraft för ett fritt, hållbart, aktivt och lönsamt familjeskogsbruk. Idag och i framtiden.

Den här handledningen är tänkt att vara ett stöd för dig som förtroendevald. Målet är att du ska känna dig trygg i din roll och se möjligheter att utveckla Mellanskog tillsammans med andra förtroendevalda och Mellanskogs operativa organisation. Genom ditt engagemang kan Mellanskog vidareutvecklas och bli ännu starkare!

Varmt välkommen!

2. Mellanskog och medlemskapet

Medlemmen är Mellanskog. Mellanskog är medlemmen.

I Mellanskog är skogsägaren i centrum. Vi är en ekonomisk förening som finns till för sina medlemmar och det är medlemmarna som äger Mellanskog. Som man kan höra på namnet är Mellanskog baserat i Mellansverige och består av 15 skogsbruksområden (sbo). Varje område har en egen styrelse och finns genom val på skogsbruksområdets årsmöte representerat i föreningens fullmäktige i föreningsstämman. På så vis kan varje medlem vara med och påverka Mellanskog.

Ett medlems- och ägarskap i Mellanskog är öppet. Det betyder bland annat att varje skogsägare inom Mellanskogs verksamhetsområde kan ansöka om att bli medlem, och därmed ägare och kund, i Mellanskog. Detta gäller även de som bedriver handel med skog och skogsprodukter inom Mellanskogs område. Förutsättningen är att den som vill bli medlem kan antas komma att löpande leverera skogsprodukter och på så sätt främja Mellanskogs ändamål. Både fysiska och juridiska personer kan bli medlemmar.

Att vara medlem i Mellanskog innebär att man:

- Insett möjligheterna och vikten av samverkan och dessutom vill medverka till och få del av samverkansfördelarna.
- Insett behovet av näringspolitisk bevakning och påverkan för att hävda rätten att få äga och bruka sin skog.
- Känner stolthet och vill tillhöra kretsen av seriösa skogsägare som tar ansvar för sitt skogsbruk och för familjeskogsbrukets framtid.

Varje medlem i Mellanskog får bland annat:

- Medlemskap i en stabil ekonomisk förening med rötter från början av förra seklet.
- Bättre pris på sitt virke än det pris Mellanskog erbjuder icke-medlemmar.
- Dela på föreningens vinst.
- En personlig skoglig rådgivare som ger sakliga och faktabaserade råd anpassat efter medlemmens individuella mål och förutsättningar.
- Tillgång till Skogstorget, ett digitalt verktyg där du får överblick över och information om din skog och där du även kan beställa tjänster.
- Tillgång till uppdaterad kunskap om skogsbruk, tillgängligt dygnet runt, året runt via Mellanskogsakademin i Skötselsskolan.
- Prenumeration på tidningen Med Mellanskog.
- Hjälp med alla skogliga tjänster såsom röjning, gallring, avverkning, gödsling eller plantering.
- Tillgång till medlemsaktiviteter som till exempel skogsdagar, webinarier och utbildningar om aktuella ämnen genom Mellanskogsakademin.
- Mellanskog äger Setra Group, som är ett av Sveriges största sågverksföretag och därmed är varje medlem indirekt delägare. När Setra går med vinst vinner Mellanskog och medlemmarna på det.
- Tillgång till rabatter och förmånliga medlemserbjudanden via Samköpsrabatter.
- Möjlighet att miljöcertifiera din skog utan kostnad, vilket också ger mer betalt för virket.
- Möjlighet att påverka beslutsfattare och den näringspolitiska debatten genom föreningen.
- Tillgång till Mellanskogs kompetens inom ekonomisk och juridisk rådgivning samt Mellanskogs fastighetsförmedling.
- En stark aktör i ryggen. En aktör som verkar för bättre villkor för privata skogsägare, såväl ekonomiskt som juridiskt.

Med ett medlemskap i Mellanskog följer ett ansvar:

- Ett åtagande att handla i linje med familjeskogsbrukets intressen och att följa beslut som fattats i demokratisk ordning av Mellanskog.
- Ansvar att följa Mellanskogs värdegrund och uppförandekod och stå bakom föreningens idé.
- Ansvar för att tillsammans med de andra medlemmarna ge Mellanskog ett aktivt föreningsliv så att föreningen värnar medlemmarnas intressen.
- Ansvar för att medverka till att virke levereras till och skogliga åtgärder utförs av Mellanskog för att bidra till en stark förening.
- Delta ekonomiskt genom insatser enligt de regler som finns i Mellanskogs stadgar.
- Ansvar för att känna till föreningens stadgar. (Dessa finns att läsa på Mellanskogs hemsida.)

Utträde och överlåtelse

Den som vill lämna Mellanskog kan göra det genom att begära utträde. Om en medlems skogsfastighet byter ägare kan den nya ägaren överta insatserna. Hur utträde går till regleras i stadgarna. Medlemmens insats i Mellanskog betalas ut uppdelat på tre år, efter anmält och registrerat utträde. Utbetalningen sker i juni varje år.

3. Principerna som präglar Mellanskog – där alla medlemmar är viktiga

Rejåla, framåt, tillsammans – Mellanskogs kärnvärden

Mellanskogs värdeord, *Rejåla, Framåt, Tillsammans*, styr vårt dagliga arbete. Våra värdeord ska genomsyra all vår verksamhet, hela vår värdekedja och alla våra relationer. Vi har fått förtroendet av våra medlemmar att förvalta och utveckla vår förening. Med det följer ett ansvar att vara varsam med föreningens resurser, både i form av människor och pengar.

Mellanskogs uppgift är att skapa goda förutsättningar för ett lönsamt och hållbart skogsbruk för medlemmarna genom att *arbeta för gynnsamma virkespriser, att erbjuda tjänster för att öka värdetillväxten i skogen och för att underlätta skogsägande.*

Mellanskog är en ekonomisk förening. Därför är det självklart att föreningen har ett intresse av att skogsägarnas villkor är så goda som möjligt och av att ta emot skogsägarnas virke. Det faktum att Mellanskog är ett företag där medlemmarna är såväl ägare som kunder och samtidigt försvarar familjeskogsbrukets näringspolitiska intressen gör oss till det självklara alternativet för skogsägare i Mellansverige.

Vad innebär det att vara en ekonomisk förening?

Vad Mellanskog får och inte får göra regleras bl.a. av lagen om ekonomiska föreningar och av våra stadgar. Stadgarna är våra gemensamma spelregler och de beslutas av fullmäktige på föreningsstämman. Detta tillsammans med annan relevant lagstiftning ger oss ett ramverk vi i Mellanskog behöver förhålla oss till i all verksamhet. (Lagen om ekonomiska föreningar finns att läsa på Sveriges riksdags hemsida och våra stadgar hittar du på www.mellanskog.se/stadgar.)

Som ägare och medlem i Mellanskog har du både rättigheter och skyldigheter.

Några viktiga grundprinciper för Mellanskogs verksamhet

- Vi är en demokratisk organisation, där beslut fattas via Mellanskogs demokratiska forum. Varje medlem har en röst oavsett hur stor skogsägare hen är.
- Det ska vara rättvist. Alla medlemmar ska ha samma förutsättningar och det ska genomsyra allt ifrån affärer till medlemsdemokrati.
- Vi ska vara transparenta. Varje medlem ska kunna följa och förstå Mellanskogs agerande.
- Mellanskog har mottagningsskyldighet för sina medlemmar. Det innebär att om en medlem vill göra affärer med Mellanskog enligt gällande villkor så ska hen ges möjlighet till det.
- Medlemmarna delar på föreningens vinst. Nivån på vinstdelning bereds av föreningsstyrelsen och fastslås av stämman.

Mellanskog lovar medlemmarna att...

... kämpa för deras intressen. Vi finns till för medlemmarna och ställer vårt kunnande till förfogande.

... ge alla möjlighet att vara skogsägare på sitt sätt. För oss är alla lika viktiga.

... förstå varje medlems förutsättningar och önskemål. Vi är lätta att nå och lätta att förstå.

Mellanskogs affärsrelationer

Mellanskog skapar värde för medlemmarna. En förutsättning för att lyckas med det är goda och hållbara relationer med såväl medlemmar, entreprenörer som skogsindustrin som köper våra medlemmars skogsråvara. Här är du som förtroendevald viktig eftersom du har lokal kännedom om vad som händer i din bygd – dela gärna den kunskapen och informationen med Mellanskogs medarbetare. Samtidigt är det viktigt att nämna att du som förtroendevald inte kan förvänta dig att få insyn i Mellanskogs affärsrelationer och hur affärer sköts eftersom det är en fråga där det råder affärssekretess och sköts av medarbetarna i Mellanskogs operativa del.

Mellanskogs affärsrelationer kännetecknas av:

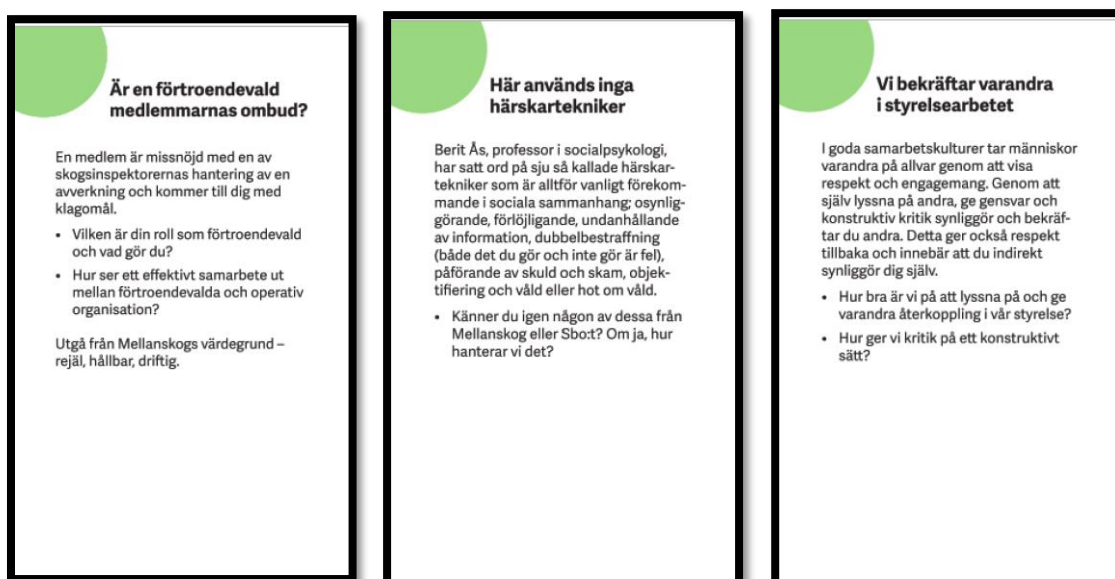
- Ett ömsesidigt och långsiktigt värdeskapande.
- Att vi hittar lösningar tillsammans.
- Att vi håller vad vi lovar.

Hur är Mellanskog annorlunda från andra skogsaktörer?

Mellanskog har tre värdeord: *Rejäl, Framåt, Tillsammans* som ska genomsyra allt vi gör och gäller både förtroendevalda och medarbetare. Det betyder till exempel att vi ska hålla det vi lovar, att vi ska ta ansvar för kommande generationer och att vi ska utvecklas och forma framtiden. Det betyder också att vi bemöter och talar om varandra med respekt och är nyfikna på andra perspektiv än våra egna. Våra värderingar är fundamentet för Mellanskogs verksamhet och ska genomsyra allt vi gör inom föreningen. De behöver inte alltid uttalas men de ska kännas och märkas i vårt sätt att vara och agera oavsett vilken roll vi har i Mellanskog.

Ett sätt att förstå innebörden av Mellanskogs värdeord är att tillsammans prata om värdegrunden och vad den innebär i praktiken. Till hjälp finns Mellanskogs värdegrundskortlek för förtroendevalda. Där finns relevanta frågeställningar att fundera och samtala kring. Ta till vana att diskutera ett värdegrundskort vid varje styrelsemöte!

Föreningsutvecklaren i ditt område kan ge dig en värdegrundskortlek. Kortleken finns också att ladda ner i digital form från Admincontrol.

Mellanskogs värdeord ska kännas i vårt sätt att vara. Värdegrundskortleken för förtroendevalda ger stöd för samtal om vad Mellanskogs värdegrund innebär i praktiken. Ta till vana att tala om ett av korten vid varje styrelsemöte!

Värdeorden och Mellanskogs uppförandekod styr hur vi agerar och behandlar varandra

I Mellanskog är ingen person vare sig mer eller mindre viktig än någon annan. Mellanskogs värdegrund sätter ramarna för hur vi agerar och bemöter varandra och gäller alla, oavsett om du är medlem, förtroendevald eller medarbetare. Det är tillsammans vi lyckas, och med ett öppet och välkomnande klimat finns förutsättningar att växa och bli en starkare förening. För dig som förtroendevald är det också viktigt att tänka på att du har en stark position som ägarrepresentant i föreningen. Det du som förtroendevald säger och gör noteras av såväl medlemmar som medarbetare och behöver därför följa Mellanskogs värdegrund och uppförandekod. Uppförandekoden gäller såväl medarbetare som förtroendevalda.

Mellanskogs policy mot kränkande särbehandling

Mellanskog har nolltolerans mot alla former av kränkande särbehandling, mobbning och diskriminering inom ramen för våra aktiviteter och verksamheter. Det gäller oavsett om det är en medarbetare, förtroendevald eller en medlem som utsätts. Om du upplever att du själv eller någon annan utsatts för kränkande särbehandling ber vi dig anmäla det till Mellanskog. Vänd dig till föreningsutvecklaren i ditt område, Medlemschefen eller HR-chefen som hjälper dig att anmäla ditt ärende. Vi behandlar alltid anmälningar konfidentiellt, och alla rapporterade ärenden kommer att utredas.

Att tänka på - Hur vi talar med och om varandra!

- Kritik i enrum, beröm i plenum – om du behöver framföra kritik till en annan person i Mellanskog så bör det göras i enrum och efter att du försäkrat dig om att det är ett lämpligt tillfälle. Beröm och positiv feedback går däremot bra att framföra inför andra om du vill.
- Vi talar med varandra, inte om varandra – om du behöver ta upp en fråga om något som skaver är det bäst att göra det direkt med den det berör istället för att prata bakom ryggen.
- Vi låter andra komma till tals – vi behandlar varandra respektfullt, lyssnar och är öppna för andras perspektiv.

4. Så tänker Mellanskog i mötet med omvärlden

Den växande skogen har ett stort nettoupptag av koldioxid och spelar en stor roll i hur vi ska lyckas med den gröna omställningen. Skogen är också en bransch med nära band till många delar av samhället och näringslivet. Därför är det viktigt att Mellanskog arbetar för att visa att familjeskogsbruket sköts på ett ansvarsfullt sätt. Vi gör det genom att hjälpa medlemmarna att agera på ett långsiktigt och hållbart sätt i enlighet med deras personliga mål med skogsägandet och genom att vara transparenta med hur föreningen sköts och verkar. Mellanskog arbetar också tillsammans med andra skogsägarföreningar för att öka beslutsfattares kunskaper om förutsättningarna för skogsbruket i Sverige. Nedan hittar du några exempel på hur Mellanskog gör det:

Kooperativ kod

Svensk kod för styrning av kooperativa och ömsesidiga bolag, även kallat den Kooperativa koden är framtagen av föreningen Svensk Kooperation för att främja kooperativt och ömsesidigt företagande i Sverige. Koden är gemensam och branschöverskridande och ska kunna tillämpas av kooperativa och ömsesidiga företag med olika storlek, organisation och verksamhet. Medlemmarna i kooperativa föreningar tror på etiska värden som hederlighet, öppenhet, socialt ansvar och omsorg om andra.

Koden ger genom åtta principer vägledning för styrning av verksamheten baserat på de etiska och värdemässiga utgångspunkterna självhjälp, personligt ansvar, demokrati, jämlikhet, rättvisa och solidaritet.

Syftet med koden är att främja medlemsdialog och demokratiska beslutsprocesser i och att öka transparens och öppenhet i styrelsens arbete. Mellanskog antog den kooperativa koden 2022 som ett led i att vara en stark och attraktiv förening som präglas av goda medlemsdemokratiska processer. Du kan läsa den kooperativa koden i sin helhet på Svensk kooperations hemsida, www.svenskkooperation.se.

Näringspolitik – tre viktiga principer

Vår övertygelse är att Mellanskog aktivt behöver delta i det offentliga samtalet om skogens roll i Sverige och världen för att öka omvärldens kunskaper om skogen. Som skogsägarrörelse har vi utgångspunkter som andra saknar – vi utgår alltid från den vardag skogsbrukaren befinner sig i. Det är våra glasögon. Som grund har vi tre viktiga principer som vi delar med övriga skogsägarrörelsen:

- En stark äganderätt ger ett starkt samhälle.
- Frihet under ansvar ger ett hållbart skogsbruk.
- Brukad skog ger en hållbar utveckling.

Företrädare för Mellanskog deltar i debatter, svarar på remisser, träffar beslutsfattare och för dialog med allmänheten. Vi utbildar förtroendevalda, anställda och medlemmar kring viktiga näringspolitiska frågor och vi arbetar långsiktigt för att opinionsbilda kring skogens roll i samhället. Många frågor som berör skogen och familjeskogsbruket avgörs på internationell nivå. Via LRF Skogsägarna är Mellanskog representerade och har koll på vad som händer.

Certifiering av ansvarsfullt skogsbruk

Mellanskog tror på skogens miljönytta och vi låter vår kunskap synas i de beslut vi fattar. En del i vårt arbete är miljöcertifiering enligt PEFC som är en internationell miljöcertifiering anpassad för

familjeskogsbrukare. Genom certifieringen tar vi ett extra stort ansvar för miljön och visar samhället att skogäggande och skogsbruk är långsiktigt och hållbart. I Mellanskog kallar vi vårt certifieringsavtal *Ansvarsfullt skogsbruk*. Vi som förening är certifierade, precis som alla våra entreprenörer. Certifieringen är kostnadsfri för medlemmar samtidigt som den ger en certifieringspremie för virket.

En PEFC-certifiering innebär:

- Skogsägaren måste bedriva skogsbruk som upprätthåller eller förbättrar skogens hälsa och produktivitet över tid.
- Skogsbruket ska skydda skogsekosystem och arter, inklusive att bevara viktiga livsmiljöer och skydda hotade arter.
- Det ska finnas åtgärder för att skydda mark och vattenresurser, inklusive att minimera markskador och vattenföroreningar.
- Skogsägaren måste respektera arbetstagares rättigheter, erbjuda säker arbetsmiljö och följa gällande arbetslagstiftning.
- Skogsbruket ska följa alla relevanta nationella och internationella lagar och regelverk.
- En skogsbruksplan ska finnas för att säkerställa långsiktig planering och hållbarhet, inklusive planering för avverkning, återplantering och vård av skogen.
- Skogsägaren måste dokumentera och följa upp sina åtgärder för att visa att PEFC-standarderna följs.

Hållbarhetslöften

Mellanskogs hållbarhetsarbete utgår från fyra hållbarhetslöften: Vi ska öka vårt positiva klimatbidrag, minska vårt negativa fotavtryck, vara jämställda, engagerade och trygga och stärka den ekonomiska nyttan för medlemmarna och därmed det samhälle vi verkar i.

Transparens är viktig för oss. Därför ska det vara enkelt att se var vi ännu inte nått hela vägen fram i hållbarhetsarbetet, men också vad vi gör för att förändra det. Vi följer upp och redovisar arbetet varje år i vår hållbarhetsredovisning som du kan läsa på Mellanskogs hemsida, mellanskog.se.

5. Din roll som förtroendevald

Skogsbruksområdena är grunden i Mellanskogs medlemsorganisation. Målet för verksamheten i skogsbruksområdena är först och främst att med lokal förankring göra det bästa för medlemmarna, men också att arbeta för att vi blir fler, och på så sätt får ett större virkesflöde som går genom Mellanskog och en starkare röst i det offentliga samtalet som berör privata skogsägare. Ju fler medlemmar vi är, desto starkare blir vi. Det är Mellanskogs medlemmar och ägare som tillsammans med de förtroendevalda och Mellanskogs operativa medarbetare gör vår särart. I det här arbetet har du som förtroendevald i skogsbruksområdet en nyckelroll. Ta vara på den!

Vem kan vara förtroendevald i Mellanskog

- Varje röstberättigad medlem eller dennes förälder, make/maka/sambo/registrerad partner, son, dotter eller firmatecknare
- Den som hos röstberättigad medlem är anställd i förtroendeställning
- Den som enligt lag är ställföreträdare för en röstberättigad medlem
- Den som när den röstberättigade medlemmen är juridisk person är firmatecknare eller ledamot av styrelsen för den juridiska personen.

Förtroendevald i Mellanskog – en nyckelroll

Som förtroendevald är du en del av motorn i vår medlemsverksamhet. Sbo-styrelserna och övriga förtroendevalda är ett viktigt stöd för våra medlemmar och vår operativa organisation.

Som förtroendevald får du stora möjligheter att påverka föreningens inriktning på både lokal och nationell nivå. Det är en viktig uppgift. En central idé i vår förening är att vi hela tiden strävar framåt med förbättring i fokus – förbättring för medlemmarna, skogen och affärerna. Du har alltså en nyckelroll både när det gäller ditt områdes och hela Mellanskogs utveckling. Du får inblick i verksamheten, utbildningar och möjlighet till nätverkande. Ditt perspektiv är viktigt och dina idéer bidrar till att föra Mellanskog framåt. Du är Mellanskogs talesperson i din bygd och din nyfikenhet på vad som händer i ditt område och ditt nätverkande med aktörer nära dig har stor betydelse för hela organisationen. Det du säger som ägarrepresentant är det många som lyssnar på och det du gör skickar tydliga signaler. Därför är det viktigt att som förtroendevald i Mellanskog vara en ambassadör och att föregå med gott exempel, till exempel genom att vara lojal med föreningen vid virkesaffärer.

Bland dina uppgifter som förtroendevald ingår att ta kontakt med såväl potentiella som nya och befintliga medlemmar och andra skogsägare för att informera om Mellanskogs mål och verksamhet. Genom att bidra till en positiv bild av Mellanskog kan vi få fler att bli medlemmar.

En annan viktig uppgift för dig som förtroendevald är att vara en aktiv informationskanal mellan medlemmarna och områdets medarbetare, föreningsstyrelsen och den operativa ledningen. Som förtroendevald i ett skogsbruksområde arbetar du tätt tillsammans med föreningsutvecklare, chefer och skogliga rådgivare för att stärka verksamheten. Dina erfarenheter och din kompetens är dessutom en viktig tillgång såväl i strategiskt som handfast arbete för ett starkare Mellanskog.

Viktiga uppgifter som förtroendevald:

- Vara en ambassadör och talesperson i din bygd.
- Bidra till utvecklingen i ditt skogsbruksområde.
- Bevaka och driva näringspolitiska frågor på lokal nivå.
- Kontakta potentiella medlemmar och berätta om Mellanskog.
- Välkomna nya medlemmar in i föreningen.
- Delta i och arrangera utbildningar och skogs dagar för medlemmarna i ditt område.
- Vara en länk mellan Mellanskogs medarbetare och medlemmar.
- Hjälpa medlemmar att skriva motioner och bidra till den demokratiska utvecklingen av föreningen.
- Att vara ett medmänskligt stöd för medlemmar i tider av kris och på så sätt komplettera den operativa organisationens stöd.

Ny i rollen

Det finns många som vill stötta dig så att du känner dig trygg i din roll som förtroendevald. Tveka inte att ta hjälp av kollegor i sbo-styrelsen, föreningsutvecklaren och skogliga rådgivare när du har frågor eller funderingar. Mellanskog erbjuder regelbundet introduktionsträffar för nya förtroendevalda och om du vill kan du få en fadder i din sbo-styrelse. Mellanskog ger också fortlöpande utbildningar inom områden som förtroendevalda upplever att ni behöver.

Administrativa rutiner

Du som förtroendevald behöver varje månad rapportera din arvodesgrundande tid digitalt. Senast vid utgången av december behöver du rapportera in tid för det gångna året för att kunna få ut ersättning för din tid.

Aktuell information om Mellanskogs rutiner för förtroendevalda hittar du på www.mellanskog.se.

Admincontrol – vårt sätt att hålla oss uppdaterade

Alla som blir invalda och registrerade som förtroendevalda får tillgång till *Admincontrol* som är det intranät förtroendevalda ska använda för att ta del av information och gemensamma dokument som exempelvis protokoll, handledningen för förtroendevalda mm. Det är viktigt att samtliga i sbo-styrelsen kan logga in, se och lägga in dokumentation.

Valberedare – en viktig roll som förtroendevald

Valberedningarna för sbo-styrelserna och Mellanskogs föreningsstyrelse har en viktig roll i att se till att valen av de förtroendevalda är väl förberedda. De ska ge förslag på hur kåren av förtroendevalda bör vara sammansatt, så att den är väl rustad för sina uppgifter. Valberedningens uppgift är helt enkelt "att få bästa laget på planen".

6. Mellanskogs demokratiska process

Vår demokratiska organisation

Mellanskogs högsta beslutande organ mellan föreningsstämmorna är föreningsstyrelsen. Utöver den har Mellanskog ett antal geografiskt indelade skogsbruksområden (sbo), som är de förtroendevaldas organisation och ibland kallas den kooperativa organisationen.

Mellanskogs demokratiska organisation – allt börjar med medlemmarna.

Föreningsstyrelsen ansvarar för Mellanskogs verksamhet

Föreningsstyrelsen utser vd och tillsammans ansvarar styrelse och vd för att Mellanskog utvecklas och att verksamheten bedrivs på ett bra sätt. Mellanskogs föreningsstyrelse består av minst sju och högst elva ledamöter (varav en ledamot kan vara extern – dvs en person som inte är medlem i Mellanskog), som väljs av föreningsstämman. Representanter för de anställda ingår också i föreningsstyrelsen. Vd deltar i styrelsearbetet men ingår inte formellt i föreningsstyrelsen. De valda styrelseledamöternas mandattid är två år. Mandattiderna löper omlott så att nära hälften löper ut varje år. Bland de valda ledamöterna väljer stämman en ordförande på ett år. Den valda styrelsen utser inom sig vice ordförande. Varje ledamot är kontaktperson för ett eller flera skogsbruksområden. Om det uppstår frågor eller funderingar som rör ägarstyrning eller styrelsefrågor kan varje sbo vända sig till sin kontaktperson. Ett tips till sbo-styrelser är att regelbundet bjuda in sin kontaktperson till möten och aktiviteter i skogsbrukområdet.

Ordföranderådet är rådgivande för föreningsstyrelse och ledning

Ordföranderådet är ett rådgivande organ för Mellanskogs styrelse och vd. Rådet består av ordförande och vice ordförande i våra 15 sbo. Ordföranderådets uppgift är att vara väl insatt i

Mellanskogs verksamhet, aktuella läge och allmänna utveckling för att kunna ge synpunkter och råd i konkreta strategiska eller principiella frågor.

Ordföranderådet är rådgivande och har inte någon beslutande funktion. En förutsättning för att föreningsstyrelsen ska kunna fatta rätt beslut i viktiga strategiska frågor är att frågorna har diskuterats igenom i samtliga sbo-styrelser och på ordföranderåden. Rådet har också som uppgift att föreslå kandidater till den valberedning som Mellanskogs föreningsstämma väljer.

Genom sin sammansättning utgör ordföranderådet en viktig kanal för både skogsbruksområdena och styrelsen, för att informera, diskutera och stämma av synpunkter och idéer om i princip allt som rör Mellanskogs verksamhet. Ordföranderådet sammanträder normalt två gånger per år, men vid behov oftare. En beredningsgrupp med representanter från fem sbo enligt ett rullande schema ansvarar för att tillsammans med föreningsstyrelsen identifiera vilka strategiskt viktiga frågor som behöver lyftas. Frågeställningarna bör kommuniceras senast två veckor innan, så att alla sbo-styrelser ska kunna behandla frågorna innan rådsmötet. Det är bra om sbo-styrelsen planerar in sina möten så att det finns möjlighet att diskutera och ge medskick till ordföranderådet.

Mellanskogs fullmäktige – Medlemmarnas beslutsfattare på stämman

Medlemmarna i varje skogsbruksområde väljer vid det ordinarie årsmötet de personer som ska vara skogsbruksområdets fullmäktige vid Mellanskogs föreningsstämma. Varje skogsbruksområde utser det antal fullmäktige som motsvarar dess procentuella andel av Mellanskogs totala medlemsantal. I första hand bör årsmötet utse medlemmar i sbo-styrelsen som ordinarie fullmäktige. För fullmäktige utses också en grupp suppleanter, som fungerar som ersättare för de fullmäktige som inte kan vara med på stämman. Fullmäktige utgör Mellanskogs föreningsstämma är det högsta beslutande organet i Mellanskog och består sammanlagt av 100 fullmäktige. Vid stämman har varje fullmäktige en röst.

Ordinarie föreningsstämma hålls årligen

Varje år hålls en ordinarie föreningsstämma. Utöver den kan extra stämma hållas då föreningsstyrelsen anser det nödvändigt eller om det begärs av minst en tiondel av fullmäktige eller av revisorerna. Vid den ordinarie föreningsstämman diskuteras frågor kring Mellanskogs ekonomiska resultat, bokslut och styrelsens förvaltning. Revisorerna avger revisionsberättelse och rapport från den kooperativa granskningen och stämman tar ställning till om styrelsens ledamöter och vd ska beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret. Stämman fattar också beslut utifrån styrelsens förslag hur föreningens vinst ska fördelas till medlemmarna.

Andra viktiga uppgifter för stämman är:

- Att utse föreningens styrelse och ordförande, det vill säga vilka förtroendevalda som tillsammans med vd förvaltar, utvecklar och ansvarar för verksamheten i Mellanskog.
- Att utse revisorer som har till uppgift att granska föreningens räkenskaper, årsredovisning samt föreningsstyrelsens och vd:s förvaltning.
- Att fastställa förtroendevaldas arvoden och ersättningar.
- Att utse en valberedning som bland annat ska förbereda och lämna förslag på val av föreningsstyrelsens ledamöter inför nästa stämma.
- Att behandla och ta ställning till de motioner som lämnats till stämman.

Motioner är ett sätt att påverka verksamheten

Utöver de möjligheter som varje medlem har att påverka och utöva inflytande via medlemsorganisationen, finns även möjligheten att genom motioner ställa frågor, och komma med förslag på åtgärder och utvecklingsinsatser. Varje medlem har rätt och möjlighet att lämna motioner till skogsbruksområdets årsmöte senast fjorton dagar innan årsmötet (via mejl till

arsmote@mellanskog.se eller direkt till skogsbruksområdets ordförande som då måste skicka motionen vidare till arsmote@mellanskog.se). Sbo-styrelsen ska före årsmötet lämna ett yttrande till årsmötet om hur de ser på det som tas upp i motionen och hur det bör hanteras. Därför är det praktiskt att på förhand boka in ett styrelsemöte för skogsbruksområdet två veckor före årsmötet så att ni har tid att gå igenom de inkomna motionerna och enas om ett yttrande.

Ordförande ansvarar för att alla inkomna motioner, tillsammans med sbo-styrelsens yttrande, skickas in till arsmote@mellanskog.se senast 14 dagar före ert årsmöte. Då har de medarbetare som stöttar er möjlighet att lägga upp motionerna på webben innan årsmötet. Det ger medlemmarna i ert sbo möjlighet att läsa in sig och bilda sig en uppfattning om sin egen ståndpunkt i frågan före årsmötet.

Även skogsbruksområdet och ordföranderådet har rätt och möjlighet att lämna motioner till Mellanskogs föreningsstämma.

Om motionen bifalls på årsmötet lämnas den tillsammans med årsmötets yttrande vidare till föreningsstyrelsen som behandlar den och gör ett yttrande om den innan föreningsstämman. Vid föreningsstämman tas motionerna – och föreningsstyrelsens yttranden – upp till diskussion. Därefter fattar stämman beslut om vad som ska göras.

En medlem som fått sin motion avstyrkt på årsmötet kan också motionera direkt till föreningsstämman. Motionen ska i så fall vara inlämnad senast 4 veckor före föreningsstämman (till stamma@mellanskog.se) och kommer att tas upp av stämman med vetskapen om att medlemmarna i det aktuella skogsbruksområdet inte står bakom motionen.

Ibland har medlemmar frågor och funderingar om förbättringar i verksamheten. Som förtroendevald kan du hjälpa medlemmen att få svar på om det här redan är något Mellanskog arbetar på genom att slussa frågan vidare till den medarbetare som har bäst insyn i frågan. Prata gärna med föreningsutvecklaren i ditt område om du behöver bolla tankar och idéer om förändring.

Föreningsutvecklarens roll i förhållande till skogsbruksområdet och dess förtroendevalda.

Föreningsutvecklarens roll är att vara en kontaktpunkt för de förtroendevalda och är vid behov en brygga mellan den operativa och kooperativa verksamheten i föreningen. Föreningsutvecklaren arbetar också med föreningsåret och har delat ansvar för verksamhetsplaneringen i skogsbruksområdet tillsammans med områdeschefen för rådgivning och sbo-styrelsen i respektive område. Föreningsutvecklaren hjälper också till att driva kompetensutvecklingen av de förtroendevalda och stöttar med marknadsföring av de lokala aktiviteterna. När det behövs kan föreningsutvecklaren vara en regional resurs i näringspolitiska frågor, där de förtroendevalda agerar talespersoner. Föreningsutvecklaren är också en regional resurs i kompetensförsörjningsfrågor i aktiviteter med till exempel projekt som Skogen i skolan eller Naturbruksgymnasiernas programråd.

7. Skogsbruksområdets och föreningens verksamhet

Skogsbruksområdet – så funkar det

Skogsbruksområdet är basen i Mellanskogs medlemsorganisation och har som vi nämnt tidigare, till uppgift att stimulera samverkan mellan enskilda skogsägare och främja aktivt skogsbruk samt stärka och utveckla kontakterna mellan medlemmarna i föreningen. En annan viktig uppgift för skogsbruksområdets styrelse är att fungera som föreningsstyrelsens känselspröt och vara rådgivande i viktiga frågor.

Varje sbo har en styrelse vald av medlemmarna. Skogsbruksområdets styrelse ansvarar tillsammans med föreningsutvecklaren och områdeschefen för rådgivning för att medlemsverksamheten inom området planeras, budgeteras och genomförs på ett bra sätt. Ansvaret för att budgetera och följa upp kostnader för medlemsaktiviteter ligger hos områdeschefen. Kostnaden för Sbo-styrelsens egna kostnader för exempelvis timarvode, resekostnader och likande som uppstår i samband med möten och styrelsens egen utveckling ligger hos föreningsutvecklaren. Sbo-styrelsen har inget ekonomiskt ansvar. Om du som förtroendevald har frågor gällande förutsättningarna för verksamhetsplaneringen så ska du få svar på dem av Mellanskogs medarbetare. Här finns ett gemensamt behov av transparens. Samtidigt behöver du ha förståelse för att frågor som omfattas av affärssekretess eller rör anställningsförhållandet mellan Mellanskog och dess medarbetare inte kan besvaras. (Läs mer om verksamhetsplaneringen längre fram i det här kapitlet.)

Att se till att en verksamhetsplan görs i varje område ansvarar föreningsutvecklaren för i nära samarbete med områdeschefen för rådgivning och skogsbruksområdets ordförande. Ansvaret för att aktiviteterna utförs är gemensamt och omfattar både förtroendevalda och medarbetare. Som förtroendevald är det extra viktigt att du har "örat mot rälsen" för att därmed säkerställa att aktiviteterna är relevanta ur ett lokalt perspektiv. Såväl planering som utförandet av arbetet ska präglas av ett gemensamt ansvarstagande.

Sbo-styrelsen kan också vara remissinstans och representera Mellanskog externt i exempelvis kontakter med media och beslutsfattare.

Sbo-styrelsens huvuduppgift är

- Att upprätta skogsbruksområdets verksamhetsplan.
- Att ta aktiv del i att genomföra verksamhetsplanen.
- Att vara ambassadör för Mellanskog och föra fram mervärdet av att vara medlem.
- Att skapa förutsättningar för föreningsåret genom att arrangera årsmöte
- Att bevaka och driva näringspolitiska frågor.
- Att bevaka och driva viltförvaltningsfrågor.
- Att stötta medlemsrekryteringen i det egna skogsbruksområdet
- Att hålla sig a jour kring viktiga frågor i det egna skogsbruksområdet och vara länken mellan medlemmarna och Mellanskogs styrelse och ledning.
- Att som remissorgan för Mellanskogs styrelse diskutera och ta ställning i viktiga övergripande inriktningsfrågor.
- Att styrelsen kontinuerligt strävar efter att utvecklas som grupp och att utveckla sitt arbetssätt.
- Att främja goda relationer med de entreprenörer Mellanskog anlitar.
- Att samarbeta med den operativa delen av Mellanskog när det råder kris och komplettera det operativa krisstödet till Mellanskogs medlemmar.

Sbo-styrelsen ska inte engagera sig i operativa frågor, dessa ansvarar Mellanskogs chefer för. Medarbetare kommer inte att diskutera ämnen som t.ex. vem som ska rekryteras som rådgivare i ett område, enskilda medarbetares arbetsinsats eller vilka entreprenörer som utför uppdrag åt Mellanskog. Som förtroendevald får du inte heller försöka påverka turordningsplanering för avverkning och transport eller liknande.

Mellanskogs chefer rapporterar inte till de förtroendevalda, annat än vd som fått sitt uppdrag av föreningsstyrelsen, men de har naturligtvis stort ansvar för att informera om frågor som är viktiga för att du som förtroendevald ska känna dig trygg i din roll som ambassadör. Det kan bland annat handla om att ge tydlig information om förändringar som tydligt märks hos våra medlemmar t.ex. om vi får en ny rådgivare eller avverkningssentreprenör i ett område eller gör kontorsförändringar. Det är också viktigt att du och de andra förtroendevalda får information i god tid om stora förändringar som är på gång.

Hur många medlemmars viljor blir 1 – Mellanskogs affärsplan

Mellanskogs verksamhet och aktiviteter utförs för att affärsplanen säger det. Mellanskog arbetar med 3 års rullande affärsplan. Det innebär att vi varje år blickar tre år framåt och har identifierat mål och måltillstånd som vi vill uppnå till dess. Varje år sker en revision av affärsplanemål och framflyttning ett år. Affärsplanen beslutas av föreningsstyrelsen.

Affärsplanen är ett exempel på beslut som fattas i Mellanskog. Under ett år fattar vi en mängd operativa och kooperativa beslut. Men hur vet vi egentligen vad föreningen vill? Hur får vi varje medlems unika vilja att kondenseras till en enda vilja – Mellanskogs vilja?

Det börjar med sbo-årsmötet

Alla medlemmar bjuds in till årsmötet i deras skogsbruksområde. För att hinna hantera motioner som antagits av sbo-årsmötet i tid till föreningsstämman så behöver årsmötet planeras till slutet av februari eller början av mars. Kallelsen till mötet behöver gå ut senast två veckor innan årsmötet. Föreningsutvecklaren i ditt område är en hjälp i det arbetet. Föreningen och den demokratiska processen gynnas av att årsmötena är tillgängliga för alla medlemmar oavsett bostadsort. Därför genomförs årsmötet vanligtvis som ett hybridmöte där medlemmarna kan välja att delta fysiskt på plats eller digitalt via ett distansmöte.

På årsmötet får medlemmarna möjlighet att diskutera aktuella frågeställningar och får även möjlighet att lyfta och diskutera goda idéer i form av motioner. Alla medlemmar inom skogsbruksområdet kallas till årsmötet och kan där utöva sin rösträtt.

På sbo-årsmötet väljs vilka personer som ska representera skogsbruksområdet kommande år. Ledamöter (minst 3, max 12) väljs med en mandattid om två år där strävan är att välja hälften av ledamöterna vartannat år. Bland de valda ledamöterna väljer årsmötet en ordförande och en vice ordförande i sbo-styrelsen för ett år i taget. Vid årsmötet väljs också fullmäktige till Mellanskogs föreningsstämma.

Årsmötet utser dessutom en sbo-valberedning som består av minst tre personer. Valberedningen har den mycket viktiga uppgiften att förbereda de val som ska göras vid nästa årsmöte i skogsbruksområdet. Mandattiden för valberedarna är tre år. I övrigt rekommenderar Mellanskog att sbo-styrelsen utser en ansvarig för näringspolitik, viltfrågor respektive medlemsaktiviteter. Förutom de stadgeenliga punkterna, redovisas också en uppföljning av det gångna årets verksamhet.

Normalt medverkar en ledamot från föreningsstyrelsen och en från den stämмоvalda valberedningen på sbo-årsmötet.

Årsmötet protokollförs som ett så kallat beslutsprotokoll, det vill säga årsmötets beslut protokollförs men diskussionen som leder fram till beslutet dokumenteras vanligtvis inte. Protokollet förs av mötessekreteraren som normalt är en förtroendevald. Protokollet signeras digitalt efter justering och arkiveras sedan i Admincontrol.

Vägen mot stämman

Efter årsmötet skickas alla antagna motioner vidare till föreningsstyrelsens sekreterare (genom att mejla till stamma@mellanskog.se). Föreningsstyrelsen tar del av ett faktaunderlag från Mellanskogs medarbetare kring de aktuella motionerna och formulerar därefter ett utlåtande om varje motion där föreningsstyrelsen yrkar bifall, avslag eller att stämman ska anse motionen besvarad. Föreningsstyrelsens motionssvar inkluderas sedan i stämmohandlingarna som skickas ut till alla fullmäktige och motionärer och görs tillgängliga på Mellanskogs hemsida.

En till två veckor före föreningsstämman arrangeras normalt ett s.k. motionstorg där alla fullmäktige förväntas delta. Motionstorget är en mötesplats där motionärer och fullmäktige kan mötas för att i lugn och ro diskutera motioner, yrkanden och motionssvar. Syftet med motionstorget är att få bättre underbyggda beslut på föreningsstämman och för att få en mer effektiv stämma. En del sbo-styrelser sätter av tid för att gemensamt titta på motionstorget och diskutera varje motion för att säkerställa att skogsbruksområdets fullmäktige representerar gruppen på ett bra sätt.

Föreningsstämman – dagen då föreningen pekar ut riktningen

Föreningsstämman genomförs normalt någon av de första veckorna i maj. Alla fullmäktige samlas då på en plats för gemensamt beslutsfattande. Föreningsstämman är Mellanskogs högsta beslutande organ och fattar beslut om föreningens ekonomi, hur vinsten ska fördelas till medlemmarna och vilka personer som ska företräda föreningen i revision, valberedning och föreningsstyrelse och vem som ska få förtroendet att som ordförande leda föreningen.

På föreningsstämman behandlas också alla motioner som antagits av sbo-årsmötena. Motionen är ett kraftfullt sätt att påverka Mellanskogs prioriteringar och inriktningar. Om idén som motionen vill lyfta fram är tydlig och attraktiv för en majoritet av fullmäktige, d.v.s. minst 51 personer, kommer motionen att antas och Mellanskog kommer att avsätta resurser för att genomföra den.

Hur säkerställer vi att stämmobeslut genomförs?

Det är viktigt att Mellanskog arbetar med de beslut som föreningsstämman fattat. Efter stämman tilldelas varje antagen motion en ansvarig chef i ledningsgruppen. Hen ansvarar för genomförandet av stämmobeslutet. Tre gånger om året görs en avstämning av aktuellt läge. Varje avstämning sammanfattas i en rapport som föreläggs ordföranderådet på hösten, medlemmarna på sbo-årsmötet och en slutrapport som presenteras för föreningsstämman. Efter att ett stämmobeslut rapporterats som genomfört till föreningsstämman sker normalt ingen mer rapportering.

Följande beslut fattas av föreningsstämman

- Årsredovisning fastställs
- Styrelse och vd beviljas ansvarsfrihet
- Fördelning av föreningens vinst till medlemmarna beslutas
- Revisorer väljs
- Stämmans valberedning väljs
- Ledamöter till föreningsstyrelsen väljs
- Ersättningsnivåer till förtroendevalda fastställs
- Motioner antas
- Ordförande för föreningen väljs

Viktiga tidpunkter under verksamhetsåret

- Sbo-årsmötet håll oftast i februari eller början på mars.
- Föreningsstämman (ordinarie) genomförs oftast i maj.
- Två ordföranderåd planeras och genomförs varje år, ett strax efter årsmötet (slutet av mars eller början av april) och ett under senhösten (ofta i november).
- Verksamhetsplanering och budgetarbete genomförs under kalenderårets sista kvartal.
- Sbo-valberedningarna påbörjar sitt arbete inför årsmötet i god tid, gärna tredje kvartalet på året innan årsmötet.
- Så fort som möjligt efter årsmötet genomförs en introduktionsträff för nyvalda.

Verksamhetsåret

Sbo-områdets årshjul. Under hela året ska skogsbruksområdets styrelse också vara ambassadörer för Mellanskog, organisera och delta i medlemsaktiviteter, hålla i sbo-möten och ledamöterna förväntas också bevaka sina ansvarsområden.

Aktiv sbo-verksamhet kräver god arbetsfördelning

Att bedriva en aktiv verksamhet förutsätter att alla förtroendevalda i sbo-styrelsen tar ansvar för verksamhetens konkreta genomförande. En bra modell för att fördela ansvaret och arbetsuppgifterna är att utgå från olika funktioner och ämnen.

Utse personer med särskilt ansvar för till exempel:

- Medlemsrekrytering
- Näringspolitiska frågor
- Viltförvaltningsfrågor
- Utbildningsfrågor
- Andra frågor gällande lokala behov/önskemål

Ett uppdelat ansvar innebär självklart inte att den som utsetts som ansvarig för ett område ska göra allt arbete själv. Tvärtom, den ansvarige ska snarare fungera som arbetsledare eller samordnare när det gäller att planera, fördela och delta i de aktiviteter som ska genomföras.

Att ha en plan för verksamheten

En aktiv sbo-styrelse vill uträtta positiva saker för sitt område. Det kan betyda en mängd konkreta aktiviteter på både kort och lång sikt. En viktig fråga att hålla levande i sbo-styrelsen är vilket förflyttningsbehov som finns. Hur behöver skogsbruksområdet utvecklas på längre sikt för att gynna föreningens utveckling?

Sbo-styrelsens föreningsår börjar som vi nämnt med årsmötet. Ett väl beprövat arbetssätt är att i nära anslutning till årsmötet genomföra en kick-off för den nya sbo-styrelsen för att sätta ord på drivkrafter, behov och ambitioner för det kommande året. Här är det en stor fördel om föreningsutvecklaren kan vara med. Föreningsutvecklaren kan till exempel stötta sbo-styrelsens arbete genom att informera om vilka utbildningar eller andra resurser som finns tillgängliga. Föreningsutvecklaren har också kunskap om vad som är på gång i andra skogsbruksområden som kan ge samordningsfördelar.

Tänk också på att det blir roligare och enklare att jobba tillsammans om man känner varandra. Planera gärna in sociala aktiviteter som bidrar till lagkänsla inom styrelsen. Lagg mötena på sådana tider att så många som möjligt kan delta. Det gäller alla, oavsett om du är förtroendevald eller medarbetare. Vi har alla olika arbetstider och familjesituationer och därför behöver vi vara ödmjuka inför att det påverkar våra förutsättningar att delta på möten. En väg framåt kan vara att variera när möten planeras och blanda fysiska och digitala möten. God framförhållning och en tydlig agenda är också hjälpsamt för alla inblandade. En rekommendation är att sbo-styrelsen planerar in datum för alla styrelsemöten för det kommande verksamhetsåret i samband med verksamhetsplaneringen.

För att få överblick över vad som behöver göras ska inriktningen och aktiviteterna översiktligt och årligen sammanfattas och läggas in i en verksamhetsplan.

Verksamhetsplaneringen i tre steg:

1. Faktainsamling och analys av förhållandena inom området.
2. Vad är viktigast att påverka eller åtgärda?
3. Hur ska vi påverka och hur genomför vi åtgärderna?

Steg 1. Faktainsamling – utan spaning, ingen aning!

Det är viktigt att verksamhetsplanen utgår från, och bygger på de förhållanden och förutsättningar som finns inom området. Tillsammans med medarbetarna i området måste sbo-styrelsen börja med att skapa en gemensam bild av hur skogsbruksområdet ser ut. Försök att skapa en så heltäckande bild som möjligt. Den ger alla i sbo-styrelsen samma utgångsläge när arbetet med att identifiera och diskutera vad som är viktigast att påverka inom området tar vid. Här kan föreningsutvecklaren och rådgivarna vara till stor hjälp då de har tillgång till mycket information om föreningens medlemmar.

Steg 2. Vad ska vi påverka?

Nästa steg i verksamhetsplaneringen, är att sbo-styrelsen tillsammans med Mellanskogs medarbetare ska prioritera och fastställa vad som är det absolut viktigaste att göra inom området. Det är detta som ska styra områdets arbete.

De här frågorna kan vara en hjälp på vägen:

- Vad är det som fungerar bra och som bör bibehållas/utvecklas/stödjas?
- Vilka förändringar är önskvärda gällande kunskaper, attityder, beteenden, företeelser?
- Vilka personer/grupper bör bearbetas?

Steg 3. Vad ska vi göra? Hur och när?

Det sista steget i planeringen är att utifrån den genomförda analysen och den gjorda prioriteringen av vad som är viktigast att göra, diskutera och ta ställning till *hur* och *när* det ska göras. Åtgärderna sammanfattas i en konkret verksamhetsplan för området.

Det är viktigt att verksamhetsplanen kopplas till de övergripande mål som pekas ut i affärsplanen.

Verksamhetsplanen bör innehålla:

- Mål för verksamheten. Vad som ska uppnås (till exempel ökning av områdets medlemsantal med xx medlemmar eller hur många medlemmar ska nås under året.)
- Vilka aktiviteter som ska genomföras, hur och mot vem de ska riktas (till exempel byaträff, studiebesök, skogsdag, politikerträffar, ringkväll, utbildning, trivselkväll osv).
- Hur hänsyn tas i planerade aktiviteter utifrån ett jämställdhets- eller mångfaldsperspektiv (till exempel: Hur vi säkerställer att våra aktiviteter är intressanta och inkluderande för båda könen? Hur når vi fler unga eller distansskogsägare?)
- Mål för aktiviteter utifrån ett näringspolitiskt perspektiv, (till exempel hur många politikerträffar, debattinlägg, seminarier som planeras).
- När under året som aktiviteterna ska genomföras.
- Vem som ansvarar för vad.

Det går självklart inte att förutse allt.

Vi lever och verkar i en föränderlig värld. Det är inte säkert att det som gäller idag gäller imorgon. Även om verksamhetsplaneringen sker med stor omsorg kommer det alldeles säkert att dyka upp frågor som inte går att förutse och som kräver både snabba och resoluta insatser. Andra parter och myndigheters agerande och näringspolitiska utspel är goda exempel på detta. Ibland kan aktiviteter behöva ställas in på grund av olika omständigheter. Men, att vi bevakar familjeskogsbrukets intressen, såväl i skogen som på virkesmarknaden, liksom på den näringspolitiska arenan, ligger väl förankrat i vår värdegrund. Alltid.

8. Skogsbruksområdets valberedning

Bästa laget på planen. Konsten att välja rätt spelare till laget.

En ovärderlig del i en levande och stabilt förankrad medlemsdemokrati är att ha kunniga, engagerade och aktiva förtroendevalda. Det är helt nödvändigt för att Mellanskog ska kunna utföra sin uppgift och vara ett bra redskap för sina medlemmar.

Valberedningarna för sbo-styrelserna och Mellanskogs föreningsstyrelse har en viktig roll i att se till att valen av de förtroendevalda är väl förberedda. De ska ge förslag på hur kåren av förtroendevalda bör vara sammansatt, så att den är väl rustad för sina uppgifter. Valberedningens uppgift är helt enkelt "att få bästa laget på planen". Som stöd eller mentorer för sbo-valberedarna finns de stämмоvalda valberedarna.

Uppstart av valberedningsarbetet inför kommande årsmöte bör ske i augusti-oktober med målet att vara färdigt lagom till jul.

Levande medlemsdemokrati

För att Mellanskog ska kunna vara ett bra redskap för sina medlemmar krävs en levande och väl fungerande medlemsdemokrati. Medlemsdemokrati får inte vara ett begrepp som bara tas fram vid högtidliga tillfällen som årsmötet och däremellan endast finns på papperet. Aktiva skogsbruksområden med engagerade förtroendevalda spelar en avgörande roll för att medlemsdemokratin ska fungera.

Sbo-styrelserna har här viktiga uppgifter, dels som medlemmarnas förlängda arm gentemot föreningsstyrelse och ledning, dels genom att se till att den medlemsorienterade verksamheten inom skogsbruksområdet bedrivs aktivt och i samarbete med Mellanskogs tjänstepersoner.

Val av sbo-styrelse sker på årsmötet

Varje skogsbruksområde väljer en styrelse bestående av lägst tre och högst tolv ledamöter. Valet sker vid det ordinarie sbo-årsmötet. Mandattiden för sbo-styrelsens ledamöter är två år och mandattiderna går omlott. Av ledamöterna väljs hälften, eller nära hälften vid varje ordinarie sbo-årsmöte.

Bland ledamöterna väljs en ordförande och en vice ordförande för ett år. Valet görs av sbo-årsmötet. Årsmötets val ska förberedas av sbo-valberedning som i god tid före det ordinarie sbo-årsmötet ska tillfråga och nominera lämpliga kandidater. Förslaget bör vara klart innan årsskiftet vilket innebär att arbetet behöver göras under hösten.

Valbar till sbo-styrelsen är:

- Varje röstberättigad medlem eller dennes förälder, make/maka/sambo/registrerad partner, son, dotter eller firmatecknare.
- Den som hos röstberättigad medlem är anställd i förtroendeställning.
- Den som enligt lag är ställföreträdare för en röstberättigad medlem.
- Den som när den röstberättigade medlemmen är juridisk person är firmatecknare eller ledamot av styrelsen för den juridiska personen.

Var aktiv och engagerad

Sbo-styrelsen ansvarar i samråd med Mellanskogs tjänstepersoner för att en aktiv medlemsorienterad verksamhet bedrivs inom området. I denna uppgift ingår bland annat att sbo-styrelsen ska verka för hög medlemsanslutning, stimulera till samverkan, stärka och utveckla kontakterna mellan medlemmarna och föreningen.

Skogsbruksområdenas valberedningar spelar en viktig roll för hur sbo-styrelserna kommer att fungera. Det krävs därför att valberedningen noggrant förbereder valet av ledamöter. Det är en stor fördel om valberedningen under hela året för löpande dialog med sbo-styrelsen om vilken kompetens som skulle kunna stärka styrelsen. Som valberedare är det bra att alltid ha med sig frågor som "Vem skulle vara en lämplig förtroendevald?" Eller "Vem skulle vara en bra ordförande?". Det är också klokt att inte bara tänka på nästa val utan att tänka framåt. En del personer kanske inte har möjlighet att ta uppdraget som förtroendevald just nu medan läget skulle vara ett helt annat några år framåt i tiden. Med ett sådant arbetssätt undviker valberedningen risken för slentrianmässiga val samtidigt som möjligheten ökar att få in rätt kompetens i styrelsen. Tänk gärna på att nya medlemmar ofta kommer in med nya idéer. Det faktum att någon varit förtroendevald under många år behöver i sig inte vara en merit. Avgörande är hur aktiv man varit och i vilken utsträckning man är beredd att engagera sig för att utveckla skogsbruksområdet.

För att få fram kandidater till sbo-styrelsen kan valberedningen be om förslag hos skogliga rådgivare, föreningsutvecklaren och andra skogsägare.

Vid nomineringen av ledamöter har valberedningen att ta hänsyn till följande:

- Att de personer som föreslås känner till och ställer upp på föreningens värdegrund och att de är beredda att agera i enlighet med denna.
- Mellanskog har som målsättning att de förtroendevalda återspeglar skogsägarkårens sammansättning vad gäller etnicitet och fördelning mellan könen. Det innebär att man ska sträva efter att få representation från olika kön, åldersgrupper och medlemskategorier, självverksamma, icke självverksamma, kombinerade företagare, skogsägare som är verksamma i andra yrken, distansskogsägare etc.
- Att de personer som föreslås är engagerade, har tid och möjlighet för uppdraget och att kandidaten och valberedningen är överens om ambitionsnivån på engagemanget.
- Att de personer som föreslås ska vara lojala mot föreningen och solidariska med sina skogsägande kollegor. Om en förtroendevald uppträder osolidariskt gentemot föreningen ansvarar valberedningen för att, i samråd med ordförande i skogsbruksområdet, tillse att ledamoten omgående skiljs från sitt uppdrag.
- Att varje förtroendevald åtar sig uppgiften att vara föreningens talesperson och vara beredd att marknadsföra Mellanskog i sin bygd. Som Mellanskogs ansikte utåt ingår bland annat att informera medlemmar och andra skogsägare om föreningens ändamål och verksamhet, samt att verka för en hög medlemsanslutning och att virket levereras genom föreningen.
- Att kandidaten är accepterad av medlemmarna och att det inte finns konflikter eller historik som påverkar sbo-styrelsens förmåga att göra sitt jobb negativt.
- Att de personer som föreslås använder moderna kommunikationsverktyg som tex mejl och har bank-id. Det är naturligtvis inget krav men underlättar arbetet avsevärt och gör också att medlemskontakten är enklare och snabbare.
- Att kandidater inte har förtroendeuppdrag i andra föreningar eller organisationer som kan orsaka intressekonflikt med uppdraget för Mellanskog.

Val av fullmäktige till föreningsstämman

Varje skogsbruksområde ska vid ordinarie sbo-årsmöte välja fullmäktige.

Föreningsstämman består av 100 fullmäktige. Varje skogsbruksområde utser antal fullmäktige i relation till sitt antal medlemmar vid årsskiftet före stämman, dock minst en fullmäktig. Hur många fullmäktige varje sbo ska välja fastställs av föreningsstyrelsen i början av året.

För fullmäktige utses lika många suppleanter. Samtidigt fastställs i vilken ordning de ska inträda. De som är valda till sbo-styrelsen bör i första hand ingå bland de ordinarie fullmäktige. Valbar som fullmäktig är den som kan väljas till ledamot i sbo-styrelsen.

Samma krav som ställs på sbo-styrelsens ledamöter, ställs på den som väljs till fullmäktig och suppleant. Personerna bör vara väl insatta i föreningens verksamhet och ha en god uppfattning om de värderingar och åsikter som finns bland medlemmarna i det egna skogsbruksområdet.

Val av valberedning

Valberedningen ska även ta fram ett förslag på en ny ledamot till skogsbruksområdets valberedning. Valberedningen ska bestå av minst tre personer, valda på tre år. Mandattiderna går omlott, så att en ledamot väljs varje år. Sbo-årsmötet utser sammankallande i valberedningen.

Mötesarvode och övriga ersättningar

Arvoden och övriga ersättningar till samtliga förtroendevalda fastställs årligen på föreningsstämman. Du kan läsa mer om vad som gäller i bilagan "Riktlinjer för tidredovisning för förtroendevalda i Mellanskog".

9. Valberedningens uppdrag inför årsmötet

Punkter på årsmötenas dagordning som valberedningen ska förbereda förslag inför:

Val av ordförande och sekreterare för mötet samt två protokolljusterare

Valberedningen förbereder val av en mötesordförande, en sekreterare och två protokolljusterare.

Val skogsbruksområdets styrelse

§18 i stadgarna lyder: "val för en tid av två år av en sbo-styrelse bestående av lägst tre och högst tolv ledamöter. Hälften eller näst intill hälften av ledamöterna väljs vid varje ordinarie sbo-årsmöte".

Suppleanter väljs inte.

Val av ordförande och vice ordförande i skogsbruksområdets styrelse

I stadgarna står det: "val för en tid av ett år av ordförande och vice ordförande i sbo-styrelsen bland de valda ledamöterna".

Val av övriga förtroendevalda inom skogsbruksområdet

I många skogsbruksområden finns viltombud. Några områden har även näringspolitiska ombud utsedda. Kontrollera med ordförande om dessa ska väljas på årsmötet eller om de utses senare inom sbo-styrelsen.

Val av skogsbruksområdets valberedning och sammankallande

Valberedningen ska även ge förslag på nya ledamöter till skogsbruksområdets valberedning.

Valberedningen ska bestå av lägst tre personer med mandattid på tre år. Årsmötet ska utse en sammankallande i valberedningen.

Val av fullmäktige

Föreningsstämman består av 100 fullmäktige. Varje skogsbruksområde utser antal fullmäktige i relation till sitt antal medlemmar vid årsskiftet före stämman. Fördelning av fullmäktige fastställs av Mellanskogs styrelse. Varje skogsbruksområde utser minst en fullmäktig. För fullmäktige utses lika många suppleanter samt det fastställs i vilken ordning de ska inträda. Förteckning över antal fullmäktige per skogsbruksområde bifogas.

Stadgarna säger: "De valda ledamöterna i sbo-styrelsen bör i första hand ingå bland de ordinarie fullmäktige."

Valbarhet

Som förtroendevalda kan utses:

- Varje röstberättigad medlem eller dennes förälder, make/maka/sambo/registrerad partner, son, dotter eller firmatecknare
- Den som hos röstberättigad medlem är anställd i förtroendeställning
- Den som enligt lag är ställföreträdare för en röstberättigad medlem
- Den som när den röstberättigade medlemmen är juridisk person är firmatecknare eller ledamot av styrelsen för den juridiska personen

Tänk på:

- Att arbeta under tystnadsplikt.
- Intervjua alla nuvarande styrelseledamöter.
- Föreslå inte personer till val utan att ni haft kontakt med personen i fråga. Detta gäller naturligtvis även vid omval.
- Håll sbo-styrelsen lagom stor. 6-8 personer brukar skapa förutsättningar för gott samarbete och en styrelse med många viktiga kompetenser.
- Arbeta för att sbo-styrelsernas sammansättning ska spegla medlemskåren.
- Chansen att den som tillfrågas väljer att tacka ja till en nominering ökar om du beskriver vilka kvaliteter och vilken kompetens hen besitter som ligger till grund för förfrågan om att ställa upp som förtroendevald. Säg "Vi ser att du har kompetens inom x, och erfarenhet av y. Det skulle berika styrelsens arbete och vara bra för medlemmarna och föreningen om du kan bidra med det till styrelsearbetet."
- Att förslag på ledamöter i styrelsen ska vara färdigt i god tid innan årsmötet. Det betyder att arbetet behöver inledas under hösten och idealiskt vara färdigt lagom till jul.
- Att vara med på något sbo-möte under året för att se hur arbetet fungerar i nuvarande sbo-styrelse och kunna berätta för nya kandidater vad uppdraget innebär.
- Om du som valberedare får signaler om att arbetet i skogsbruksområdets styrelse inte fungerar på ett tillfredsställande sätt är det valberedningens ansvar att vidta åtgärder, till exempel genom samtal med styrelsen eller genom att föreslå andra kandidater vid nästa val.

10. Tips från och till skogsbruksområdenas styrelser

- Det kan vara en god idé att regelbundet bjuda in sin kontaktperson i föreningsstyrelsen till möten och aktiviteter i skogsbruksområdet. Det är också positivt att bjuda in operativ personal till möten med vetskapen att de ibland behöver prioritera andra uppgifter.
- Planera gärna sbo-styrelsens möten utifrån gemensamma, centrala datum såsom ordföranderåd, motionstorg och föreningsstämma. På så vis kan ni säkerställa att ni är väl förberedda och kan göra relevanta medskick i de processer som finns i föreningen. Planera också in möten för att behandla de motioner som kommit in till årsmötet.
- Relationen med de entreprenörer Mellanskog anlitar är viktig. Som förtroendevalda kan ni vara med och värna och vårda relationen. En del sbo-styrelser bjuder med entreprenörerna på julbordet i slutet av året eller vid andra tillfällen.
- Det är enklare att arbeta förebyggande för att undvika problem och "grus i maskineriet" än att vänta med att lösa dem när det väl uppstått. Därför kan det vara en bra idé att på varje sbo-möte spela ett värdegrundskort och reflektera över hur Mellanskogs värdegrund och uppförandekod påverkar hur vi agerar med och mot varandra. På samma sätt kan det vara en god idé att ha en stående punkt på alla möten som ger tillfälle för att prata om eventuella frågor och funderingar kring det som "skaver". Ytterligare förslag på frågor att diskutera är ansvarsfördelning och gränsdragning mellan Sbo-styrelsen och medarbetarna. Vilka förväntningar vi har på varandra vad gäller informationsutbyte och samarbete är också viktigt att diskutera. Vilken information är relevant? Vad ska vi tillsammans åstadkomma? Hur ska vår närvaro se ut?